

ឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ឯកឧត្តម ថង ស៊ីង ថាមវង្ស
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ

ឯកឧត្តម វៀន តាន់យ៉ុង
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម

លោកជំទាវ យ៉ឹងឡាក់ ស៊ីណារ៉ាត្រា
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រថៃ

ថ្ងៃទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៤

កម្មវត្ថុ៖ សេចក្តីអំពាវសុំលុបចោលសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅដងទន្លេមេគង្គក្រោម

ឯកឧត្តមនិងលោកជំទាវជាទីគោរព

ក្នុងឱកាសនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលលើកទី២នៃគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ សម្ព័ន្ធការពារទន្លេមេគង្គសរសេរលិខិតនេះដើម្បីសម្តែងនូវកង្វល់អំពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃទន្លេមេគង្គដោយសារផលប៉ះពាល់បណ្តាលមកពីទំនប់វារីអគ្គិសនីដែលកំពុងកើតមាន និងបណ្តាលមកពីគម្រោងផែនការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីមួយចំនួនទៀត និងកង្វល់ចំពោះការខកខានមិនបានសហការគ្នា ថ្នាក់តំបន់ក្នុងការសម្រេចចិត្តជុំវិញការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅទន្លេមេគង្គ។

យើងជឿជាក់ថា ដំណើរការបច្ចុប្បន្ននៃការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅអាងទន្លេមេគង្គនេះ ធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ការប្តេជ្ញាចិត្តនិងស្មារតីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងគណៈកម្មាធិការទន្លេមេគង្គឆ្នាំ ១៩៩៥ ជាពិសេសគឺគោលការណ៍នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដែលក្នុងនោះ ភាគីនៃកិច្ចព្រម

ព្រៀងទាំងអស់ឯកភាពគ្នា “ការពារបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ វារីជាតិ និងតុល្យភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅអាងទន្លេមេគង្គ”។¹

គម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីចំនួន១១នៅដងទន្លេមេគង្គក្រោមគំរាមបំផ្លាញដល់ផលិតភាពបរិស្ថាននិងសេដ្ឋកិច្ចដ៏សម្បូរបែបនៅទន្លេមេគង្គ។ យោងតាមរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០១០ស្តីពីស្ថានភាពអាងទន្លេមេគង្គរបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ បានឲ្យដឹងថា ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅតាមដងទន្លេមេគង្គនេះជា “ការគំរាមកំហែងធ្ងន់ធ្ងរបំផុតដល់តំបន់ដីសើម ធនធានជលផល និងរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅតាមដងទន្លេមេគង្គក្រោម”។²

ទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំងនេះនឹងធ្វើឲ្យខូចខាតធនធាន ផលិតភាព និងធនធានមធ្យជាតិដ៏សម្បូរបែបគ្រប់ប្រភេទនៅក្នុងទន្លេមេគង្គ ដោយការបិទផ្លូវសំខាន់ៗសម្រាប់ត្រីធ្វើដំណើរផ្លាស់ទី នាំឲ្យបាត់បង់ធនធានមធ្យជាតិដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់។ ប្រសិនបើទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំង១១ត្រូវបានសាងសង់មែននោះ តាមលទ្ធផលប៉ាន់ប្រមាណថានឹងបាត់បង់ធនធានមធ្យជាតិ³រហូតដល់ ៥៥០.០០០ទៅ៨៨០.០០០តោន ស្មើនឹង២៦-៤២%។ អ្នកជំនាញធនធានជលផលបានបញ្ជាក់ថា បច្ចុប្បន្ននេះមិនមានបច្ចេកវិទ្យាណាមួយអាចកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដោយសារទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំងនេះទៅលើធនធានជលផលទេ។ ការបាត់បង់នេះនឹងធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខស្បៀងនិងរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅតាមដងទន្លេមេគង្គ។

ការប្រែប្រួលបរិស្ថាននិងធនធានទឹកដែលបណ្តាលមកពីការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅដងទន្លេមេគង្គនឹងធ្វើឲ្យប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅទន្លេមេគង្គផ្លាស់ប្តូរមិនអាចស្តារឡើងវិញបាន បណ្តាលឲ្យបាត់បង់ជីវចម្រុះជារៀងរហូត និងធ្វើឲ្យរាំងស្ទះដល់រំហូរសារធាតុកំណកកករសម្បូរដោយជីជាតិទៅកាន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គទៀតផង។

¹ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (១៩៩៥) កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍអាងទន្លេមេគង្គឲ្យមាននិរន្តរភាព ថ្ងៃទី៥ មេសា១៩៩៥។ ទំព័រ៥ មាត្រា៣
² គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (២០១០) របាយការណ៍អាងទន្លេមេគង្គ ឆ្នាំ២០១០ ទំព័រ៩៤
³ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (២០១០)ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រពីការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅអាងទន្លេមេគង្គ។ទំព័រ១៧

លើសពីនេះទៅទៀត ទំនប់វារីអគ្គិសនីដែលសាងសង់នៅអាងទន្លេមេគង្គទាំងនេះនឹងប៉ះពាល់ ធ្ងន់ធ្ងរដល់សហគមន៍នៅតាមដងទន្លេ ប៉ះពាល់ដល់ការប្រកបរបររចិញ្ចឹមជីវិត វប្បធម៌ សហ គមន៍ និងសន្តិសុខស្បៀងរបស់ពួកគាត់ ទន្ទឹមនឹងនោះដែរគឺប៉ះពាល់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ប្រហែល៤០លាននាក់រស់នៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះនឹងប៉ះពាល់ ដោយផ្ទាល់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋជាង១០៦.០០០នាក់ដែលប្រឈមនឹងការតាំងទីលំនៅថ្មី ហើយ ទំនងជាធ្វើឲ្យជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែក្រីក្រទៅៗ។

ទន្លេមេគង្គឥឡូវនេះ មិនដូចទន្លេមេគង្គកាលពីបួនឆ្នាំកន្លងមកនោះទេ ដែលពេលនោះឯក ឧត្តមនិងលោកជំទាវបានជួបប្រជុំគ្នានៅក្នុងខេត្តហ្វូហ្សិន ប្រទេសថៃ ជាកិច្ចប្រជុំកំពូលលើកទី ១នៃគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គទេ។ ទំនប់វារីអគ្គិសនីដំបូងនៅដងទន្លេមេគង្គគឺទំនប់សាយ៉ាប៊ូរី បានចាប់ផ្តើមសាងសង់ ទោះបីជា មានដំណើរការដ៏ចម្រូងចម្រាសទាំងនៅក្នុងនិងក្រៅគណៈ កម្មការទន្លេមេគង្គ ដែលខកខានមិនបានសម្រេចកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងចំណោមប្រទេសស្ថិតនៅ តាមដងទន្លេមេគង្គក្រោមក៏ដោយ។ ឥឡូវនេះ សេចក្តីសម្រេចសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីជន សាហុងទំនងជាជិតកើតមានទៀត។ រយៈពេលបួនឆ្នាំកន្លងមកនេះ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ មិនបានកំណត់អំពីតួនាទីរបស់ខ្លួន និងសម្របសម្រួលឲ្យមានការធ្វើសេចក្តីសម្រេចប្រកប ដោយការទទួលខុសត្រូវទេ។ ឥឡូវនេះ អនាគតរបស់ទន្លេមេគង្គ ព្រមទាំងគណៈកម្មការទន្លេ មេគង្គកំពុងស្ថិតក្នុងចំណុចគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងខ្លាំង។

កិច្ចព្រមព្រៀងទន្លេមេគង្គឆ្នាំ១៩៩៥ ទទួលស្គាល់ “តម្លៃដ៏ធំធេង” របស់អាងទន្លេមេគង្គ សម្រាប់ “ប្រទេសទាំងអស់ស្ថិតនៅតាមដងទន្លេ” នេះ។ ហេតុដូច្នោះហើយ យើងសូមសំណូម យ៉ាងទទួលបានមេដឹកនាំទាំងអស់ចាត់វិធានការចាំបាច់ក្នុងការការពារនិងថែរក្សាអនាគតរបស់ ទន្លេមេគង្គ។

ដោយសារតែមានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដែលបណ្តាលមកពីការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅ អាងទន្លេមេគង្គក្រោមនេះហើយ យើងសូមអំពាវនាវទៅមេដឹកនាំទាំងអស់ឲ្យលុបចោល គម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំងអស់នៅអាងទន្លេមេគង្គ រួមទាំងការផ្អាកជាបន្ទាន់នូវ

ការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីសាយ៉ាប៊ូរី និងទំនប់ ជន សាហុងព្រមទាំងគម្រោងនានាដែល
បំផ្លាញដល់ដៃទន្លេដូចជាទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ជាដើម និងសូមឲ្យមេដឹកនាំទាំង
អស់ ប្រើឱកាសនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គលើកទី២នេះ ដើម្បីពិភាក្សាអំពី
យន្តការច្បាប់ដែលជាការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់ រួមទាំងកិច្ចសហការក្នុងការ
វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថានអន្តរប្រទេស និងការពិភាក្សាជាសាធារណៈ ហើយសំខាន់ជាង
នេះទៅទៀតនោះ សូមអ្នកដឹកនាំទាំងអស់ស្តាប់សំឡេងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅតាមដង
ទន្លេមេគង្គដែលកំពុងប្រឈមផលប៉ះពាល់ដោយសារទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំងនេះ ពាក់ព័ន្ធនឹង
ជម្រើសធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីរួមចំណែកចែករំលែកការខាតបង់ និងផលចំណេញពីគម្រោង
អភិវឌ្ឍន៍ធនធានធម្មជាតិនៅទន្លេមេគង្គនេះ។

សូមឯកឧត្តម លោកជំទាវទទួលនូវការគោរពរាប់អានដ៏ខ្ពស់ខ្ពស់ពីយើងខ្ញុំ

សមាជិកសម្ព័ន្ធការពារទន្លេមេគង្គ

- 3S Rivers Protection Network (3SPN)
- Ashramsangsok
- BothENDS, The Netherlands
- Cambodian Human Rights and Development Association (ADHOC)
- Cambodian Rural Development Team (CRDT)
- Cambodian Volunteers for Society (CVS)
- Center for Social Research and Development (CSR)
- Center for Water Resources Conservation and Development (WARECOD)
- Community Economy Development (CED)
- Community Resource Centre (CRC)
- Conservation and Development on Cambodia (CDCam)
- Culture and Environment Preservation Association (CEPA)
- EarthRights International
- EcoSun Cambodia

Environmental Cooperation and Tourism Organization (CETO)
E-san Human Rights and Peace Information Center
Finnish Asiatic Society
Fisheries Action Coalition Team (FACT)
Green Earth Volunteers
Green Innovation and Development Center (GreenID)
International Rivers
Khmer Farmer's Association (KFA)
Law and Policy of Sustainable Development Research Center (LPSD)
Living River Siam
Mekong Conservation Group, Loei Province, Thailand
Mekong Energy and Ecology Network (MEE Net)
Mekong Social and Environmental Center for Children Development, Thailand
Mekong Watch
Mekong-Lanna Network for Conservation of Natural Resources and Culture
Mlub Prumvihearthor Center (MPC)
My Village Organization (MVi)
Naming River Basin People Assembly
Network of Community Council in Nong Khai Province, 53 sub-districts, Thailand
Network of Mekong Community Council, 7 Northeastern Provinces, Thailand
Northeast Rural Development Organization (NRD)
Northeastern Citizen Network for Homeland Protection, Thailand
Northeastern Network on Land, Water, Fishery, Forest, and Mining, Thailand
Northern River Basin People Assembly
Northern Thailand River Network
Orphy Institute
Palang Thai
People and Nature Reconciliation (PanNature)

Ponlok Khmer

Rak Chiang Khan Group

Redd-Monitor

Salween Rivers Network

Save the Forest Group, Tambol Sa-eab

Stop Mae Chaem dam and Pha Wing Chu Committee

Sustainable Energy and Justice Working Group, Ubon Ratchathani Province

Takorn Yom Youth Group

Thai Climate Justice Working Group, Mae Hong Son

Thai Water Partnership

The NGO Forum on Cambodia (NGOF)

Towards Ecological Recovery and Regional Alliance (TERRA)

Vietnam Rivers Network

World Rainforest Movement